

KALEIDESKOP

Trabzon Otogarının, Özgürlük Merkezine Dönüşümü

Tabiatın ortasında ve yüksek binaların gölgesinde büyüyen bir nesiliz. Kent yaşamı, yalnızlığı ve bireyciliği teşvik ederken, gençlerin özgürlüğü ve sosyal bağları sıklıkla göz ardı ediliyor. Ancak mimarlık ve tasarım, bu sorunlara cevap verebilecek potansiyele sahip. Bu yüzden, Trabzon'da bulunan ve yakın bir zamanda yeni bir binaya taşınacak olan mevcut otogar binasını yeniden işlevlendirmek, gençlerin daha özgür, daha sosyal ve daha yaratıcı olmalarını sağlamak için mükemmel bir fırsat sunuyor.

Kaleidoskop felsefesi, birçok farklı fikir, bakış açısı ve deneyimin bir araya gelerek zenginlik ve çeşitlilik yarattığı bir yaklaşımı ifade eder. Bu felsefeye göre, dünya ve yaşamın karmaşıklığı, birçok farklı unsuru içeren bir kaleidoskopa benzetilir. Her bir unsur, kendi özellikleriyle birlikte, genel resmin bir parçası olarak önemli bir rol oynar. Kaleidoskop felsefesi, çeşitliliği ve farklılıkları değerli kılar. Farklı düşüncelerin, bakış açılarının ve deneyimlerin birleşmesiyle yeni fikirlerin, inovasyonun ve ilhamın ortaya çıktığına inanır.

Trabzon kentinin düğüm noktasında bulunan, 1990 yılında faaliyete geçen, kentnin belleğinde var olmuş ve Değirmendere mevkinde yeni otogar binasının yapılmasıyla işlevsizleşecek olan Trabzon Otogarını, farklı düşüncelere, kültürlere, inanışlara, keşfedilmiş ya da keşfedilmemiş yeteneklere sahip gençlerin bir araya gelip, özgürce yeteneklerini keşfedebilecekleri, yaratıcılıklarını sergileyebilecekleri; kendilerini sosyal baskı altında kalmadan ifade etmeleriyle yeni fikirlerin, inovasyonun ve ilhamın ortaya çıkacağı bir kaleidoskopa dönüştürmek istiyoruz.

Yaptığımız alan analizleri sonucunda, kent belediğinde yeri olan otogar binası, kentin kilit konumunda bulunmaktadır. Kentin karşılama mekanı olarak hafızalarda bulunan Trabzon Otogarı; Trabzon Havaalanının 1 km batısında, Trabzon Limanının 300 m doğusunda, Giresun-Rize çevre yolu ile Erzurum yolunun kesişiminde bulunuyor. Sanayi bölgesinin içerisinde, üniversite ve Forum AVM'nin hemen yanında, şehir merkezine 1 km uzaklıkta bir nevi kesişim noktasında bulunuyor. Bu durumu afet yönetimi açısından ele aldığımızda, yeniden işlevlendirilecek binanın gerekli durumlarda afet yönetim ve lojistik merkez olarak kullanılması, ülkemizde gerçekleşen son Maraş Depreminde ortaya çıkan acil durum yönetimi ve lojistik iletim krizinin, bölgesel olarak önüne geçilmesi hedeflenecektir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencilerine yaptığımız, 220 kişinin katıldığı yandaki anket verilerine göre;

öğrencilerin kentte, fikirlerini özgürce ifade edemediği, sosyal baskıya maruz kaldığı, sosyal aktivite çeşitliliğinin yetersiz olduğu; kampüste ise kente göre daha ılımlı sonuçlar verse de yaşam kalitesinin ve sosyal aktivite çeşitliliğinin yetersiz olduğu, fikirlerin özgürce ifade edilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Gençlerin daha az baskı altında, daha özgür, eşit ve daha çok sosyal bir mekansal üretimi istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Ana tasarım alanı kararları: Aktif kullanılan yaya yollarına ve mahallenin güncellenen imar planına göre yapılacak olan tasarım; mahalleye, kente ve gelecek planlamasına değişmeden entegre olacak şekilde tasarlanmıştır.

Kuzey gelişme alanı 1 tasarım kararları: Mevcut arazi ve güncellenen imar planına göre ilerleyen süreçlerde Değirmendere arazisinin konut alanlarına dönüşecek olması, kuzey yönünde yeşil koridorların oluşturularak sahil aksının oluşturulması planlanmıştır.

Kuzey gelişme alanı 2 tasarım kararları: Kga2'de planlanan aksa ek sahil planlamaları ile gelecekteki yaya aksı tamamlanmıştır.

Güney gelişme alanı 1 tasarım kararları : Değirmendere akarsuyu ile yaya aksı birleştirilerek geleceğe adaptasyon arttırılmıştır.

Acil durumlarda, lojistik koordinasyon merkezine dönüşecek olan yapımız ayrıca mahalle içi yardım toplama merkezi olarak da çalışacaktır. Denizyolu tedarik merkezi olan limana ve havayolu tedarik merkezi olan havaalanına gelen yardım malzemeleri, aktarım aksı ile limanın yakınında bulunan ana depo ve aktarım merkezine iletim koordinasyonu ile Şehir içi toplama merkezleri ve diğer tedarik noktalarındaki yardımların aktarma merkezine ulaştırılmasının ve buradan da çevre bölgelere iletiminin koordinasyonu merkezimizdeki koordinasyon biriminde sağlanacaktır.

Mevcut bina tasarımına başlarken, mevcut yapının ve peyzajının, önerilen fonksiyonlara en iyi şekilde adapte olup, gelecek dönemlerdeki değişimlere en iyi şekilde uyum sağlayacak düzeyde olması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda kuzey-güney bağlantı aksına entegre olan ve projenin ana felsefesini yansıtan özgürlük yolu, yapıya saptanarak; yapının her bir peronuna özgürce ulaşılması sağlanmıştır. Özgürlük yolu, devamında arazinin her bir birimine ulaşması sağlanmıştır.

Mevcut binanın kolon, giriş dışında kalan duvarlar tıraşlanarak katların özgürce planlanmasının önü açılmıştır. Yapıya zarar vermeden tasarlanan, kolay sökülüp takılan çerçeveli duvar sistemleri ile önerilen fonksiyonlara ve gelecekteki değişken kullanımlara adapte olması potansiyeli yükseltilmiştir.

Arazinin kuzeyinden +4 kotundan yapının birinci katına saptadığımız özgürlük yolunun üstü kafes sistemle kapatılarak, mevcut yapıya entegre olması sağlanmıştır. Bu kafes sistemi, mevcut otogarın kent belleğindeki ilk karşılama ve dağıtım merkezi fikrinin soyutlaması niteliğindedir. Bu entegre işlemi kullanıcıya, mevcut yapı taşıyıcı elemanları izlettirilerek okutulması sağlanılmıştır.

Mevcut yapıda 1. katta var olan doğal ışık sorunu çatıda açılan ışıklıklara giderilerek, ferah mekanlar sağlanmıştır.

Yapının kuzey kolunda yapılan soyma işlemi ile mevcut yapı sistemini kullanıcıya hissettirmek hedeflenmiştir. Kuzey koluna zemin kat ve 1. kat arası birbirine, amfi alanı ile bağlanıp üstü şeffaf örtüyle kapatılıp ferah bir kullanım sağlanılmıştır.